

Rijswijk

Voorspellen. Voorkomen. Beschermen.

**Mensgerichte
crisisaanpak
ter voorkoming
van femicide.**

December 2025
Steller: Petra Claus
Opgesteld i.s.m.
Manouk van Amerongen / Usha Poort /
Anne Noordzij / Kevin Jansen

Op 12 december 2022 werd ik met trots en toewijding geïnstalleerd als burgemeester van Rijswijk. Wat volgde, had ik nooit kunnen voorzien. In een periode van 15 maanden werd onze gemeente drie keer opgeschrikt door femicide. Twee vrouwen die het leven lieten door de hand van hun (ex-)partner en één vrouw werd om het leven gebracht door haar buurman.

Deze gebeurtenissen hebben mij en onze gemeente diep geraakt. En één vraag hield mij bezig: hoe voorkomen we als samenleving, als overheid en ik als burgemeester, dat we nógmaals te laat zijn om een vrouw in doodangst te helpen.

Voorspellen. Voorkomen. Beschermen.

Haar veiligheid, onze verantwoordelijkheid.

3

Ik ontdekte dat er nog geen landelijke aanpak bestaat voor burgemeesters die met deze realiteit worden geconfronteerd. En dat meldingen van vrouwen die zich onveilig voelen soms niet op de juiste tafel terechtkomen. Juist daar, in die tussenruimte, gaat kostbare tijd verloren en tijd is in deze situaties letterlijk van levensbelang.

Tijdens mijn inwerktraject als burgemeester op het gebied van openbare orde en crisismanagement leerde ik hoe belangrijk het is om snel en gestructureerd een dreigende situatie te overzien, te duiden en besluiten te nemen. Maar ook om buiten gebaande paden te denken en mensgericht te handelen. Die kennis heb ik toegepast op de schrijnende casuïstiek waar ik mee te maken kreeg. Ik besloot vrouwen actief op te roepen mij persoonlijk te mailen als zij zich onveilig voelden. De stroom aan berichten die daarop volgde, was groter dan ik ooit had kunnen vermoeden.

Die meldingen raakten me, maar ze gaven ook richting. Ze lieten zien dat er behoefte is aan een andere manier van handelen: laagdrempelig, mensgericht en met lef om direct te doen wat nodig is. Dat inzicht vormde het begin van de mensgerichte crisisaanpak ter voorkoming van femicide, die nu voor u ligt.

Deze aanpak beschrijft hoe we in Rijswijk handelen wanneer een melding binnenkomt bij de gemeente of één van onze partners. Hoe we samen — politie en justitie, zorgpartners en gemeente — snel tot een gedeeld beeld komen, risico's duiden, besluiten nemen en optreden.

Mijn wens is dat deze aanpak niet alleen vrouwen in Rijswijk beter beschermt, maar ook bijdraagt aan een landelijke beweging. Een beweging waarin we als bestuurders verantwoordelijkheid nemen, samen leren, en waar nodig, maatwerk leveren.

Laten we de moed hebben om te doen wat nodig is zodat geen enkele vrouw meer tussen de regels verdwijnt.

Huri Sahin

Burgemeester van Rijswijk

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1 Context	6
2 Doel en kaders	7
2.1 Doel van de aanpak	7
2.2 Subdoelen	7
2.3 Kaders voor aanpak en samenwerking	7
2.4 Afbakening	7
2.5 Relatie met Plan van aanpak 'Stop femicide!'	7
2.6 Risico's van de aanpak	8
3 Organisatie van de aanpak	9
3.1 Kernteam voor beeldvorming, oordeelsvorming en eerste besluiten	9
3.2 Optionele partners	9
3.3 Werkafspraken	9
3.4 BOB-agenda	10
3.5 Afwegingskader risicofactoren	12
3.6 Escalatiecriteria voor opschaling naar bestuurlijk niveau	13
Bijlage 1 Uitgebreid overzicht risicofactoren	14
Bijlage 2 Risico's van de mensgerichte crisisaanpak en mitigerende maatregelen	16
Bijlage 3 Analyse informatiepositie betrokken partijen	18

1. Context

6

In Nederland wordt iedere 8 dagen een vrouw vermoord. Het onderwerp is maatschappelijk en politiek actueel. Er zijn landelijke, regionale en lokale initiatieven die inzetten op preventie, verkrijgen van zicht op dreigings- en geweld-situaties, daadwerkelijk interveniëren en verlenen van hulp en leren van casuïstiek en verbeteren van de aanpak. Diverse beroepsgroepen zijn betrokken bij deze vier pijlers van tegengaan van geweld tegen vrouwen.

De verschillende beroepsgroepen maken gebruik van eigen afwegingskaders en risicotaxatie-instrumenten, die gebaseerd zijn op hun specifieke informatiepositie, rol, taak en bevoegdheden. Ondanks de vele voorbeelden van risicotaxatie-instrumenten lukt het niet altijd om voorspelbare situaties van (escalatie van) geweld tegen vrouwen te voorkomen. Gemeente Rijswijk wil alles in het werk stellen om het zicht op dreiging van geweld tegen vrouwen te vergroten en slagvaardig op te treden als er sprake is van een reële dreiging met als doel verdere escalatie te voorkomen en de eventuele kinderen te beschermen.

Het is een utopie dat geweld tegen vrouwen niet meer voorkomt. Maar met een integrale aanpak, een samenwerkingskader waarbinnen diverse professionals en experts functioneren en een consistente wijze van beoordelen van meldingen en signalen, kunnen geweldsincidenten voorkomen worden.

Op dit moment loopt in Rijswijk een traject tot vorming van een lokale kamer, waaronder een 'lokale kamer huiselijk geweld met een veiligheids-component'. De vorming van deze kamer gaat zorgen voor borging van een integrale en zorgvuldige aanpak.

De mensgerichte crisisaanpak wordt geborgd in deze lokale kamer. Tot die tijd werken we volgens voorliggend plan én evalueren we iedere casus, zodat de aanpak verder verbeterd kan worden. Door het op schrift stellen van de huidige werkwijze kan de aanpak gedeeld worden met andere gemeenten en organisaties die willen leren van de 'Rijswijkse mensgerichte crisisaanpak'. Met deze aanpak geeft gemeente Rijswijk vanuit de praktijk een eerste aanzet tot het ontwikkelen van een landelijke en pragmatische vertaalslag van doelen uit 'Stop Femicide' (pijlers 2 en 3)¹.

¹ Verwijzing naar het landelijke plan Stop Femicide!

2. Doel en kaders

2.1 Doel van de aanpak

Het voorkomen van (verdere escalatie van) geweld tegen vrouwen door vroegtijdige signalering, consistente en eenduidige beoordeling van risico en urgentie en snelle inzet van passende maatregelen (bescherming, opvang, zorg/ondersteuning, strafrechtelijke maatregelen, bestuursrechtelijke maatregelen of een combinatie hiervan in de crisisaanpak.

2.2 Subdoelen

1. Gezamenlijke beeldvorming van de situatie van de vrouw (en eventuele kinderen), op basis van ieders informatiepositie (waaronder uitkomsten van diverse risicotaxaties).
2. Consistente oordeelsvorming: gezamenlijk wegen van risicofactoren die wijzen op een acuut risico op (escalatie van) geweld, met specifieke aandacht voor femiciderisico's.
3. Snelle en concrete besluitvorming over maatregelen binnen bevoegdheden van partners en waar mogelijk versterken van elkaars mogelijkheden.
4. Duidelijke regie op het proces na binnenkomst van een melding of signaal.
5. Voorkomen van informatieverlies tussen ketenpartners. Hierdoor pogen we te voorkomen dat de duiding van het risico plaatsvindt op basis van een (te) beperkt beeld. Daarom maken we duidelijke afspraken over informatie-uitwisseling en continue casusregie.
6. Voorkomen van misinterpretatie van signalen van de bedreigde vrouw door subjectiviteit van personen en gebruikt narratief van de bedreigde vrouw.
7. Structurele evaluatie en verbetering van het proces.

2.3 Kaders voor aanpak en samenwerking

- Wij nemen verantwoordelijkheid voor het bijdragen aan een zo compleet mogelijk beeld én het duiden van dit gezamenlijke beeld.
- Als één partij behoefte heeft aan crisisoverleg sluiten alle benodigde partners aan, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om niet deel te nemen.
- Iedere situatie is uniek. Daarom werken we via een mensgerichte aanpak, waarbij maatwerk de standaard is.

- Als geen feitelijke inhoud gedeeld mag worden, wordt gezocht naar een bijdrage aan de beeldvorming en oordeelsvorming vanuit een hoger abstractieniveau dan inhoudelijke details.
- We evalueren de aanpak structureel met als doel het samenwerkingsproces, de handelingssnelheid, handelingsmogelijkheden en kwaliteit van duiding te verbeteren. Maar ook om beter zicht te krijgen op de risico's van deze vanuit de praktijk ontwikkelde mensgerichte crisisaanpak.
- We baseren ons oordeel op wetenschappelijke risicotaxatie-instrumenten en kennis van experts, maar verliezen de beleving en emoties van de vrouw én gevoelens van experts niet uit het oog.
- We stoppen pas als het crisisteam de casus heeft overgedragen aan een casusregisseur of indien er van dreiging geen sprake meer is.
- Zorgvuldigheid en snelheid gaan hand in hand. We brengen zo goed als mogelijk beelden bij elkaar en accepteren dat er informatie kan ontbreken of bewijs ontbreekt. Dit ondervangen we door ook vermoedens en zorgen bespreekbaar te maken.
- We blijven rolvast, waardoor we werken binnen bestaande taken, bevoegdheden, expertisegebieden en escalatiestappen.
- Met de mensgerichte crisisaanpak borgen we snelle integrale beeld-, oordeels- en besluitvorming na melding van onveilige situaties door vrouwen.
- We trachten escalatie te voorkomen en/of te de-escaleren, maar beseffen dat we niet al het geweld kunnen voorkomen.

2.4 Afbakening

De mensgerichte crisisaanpak richt zich specifiek op geweld in de relationele sfeer. Geweld tegen vrouwen door onbekenden valt niet onder deze aanpak. Ook vallen acute 112-meldingen niet onder de werkwijze. Wel kan er behoefte zijn aan opstart van de mensgerichte crisisaanpak naar aanleiding van een 112-melding en daaruit voortkomende signalen van hulpverleners.

2.5 Relatie met Plan van aanpak 'Stop femicide!'

De mensgerichte crisisaanpak van gemeente Rijswijk geeft invulling aan pijlers 2 en 3 van de landelijke aanpak 'Stop femicide!': zicht op (dreigend) geweld en interventies en hulpverlening.

2.6 Risico's van de aanpak

De mensgerichte crisisaanpak van gemeente Rijswijk is een aanpak die bedoeld is om slagvaardig en weloverwogen te handelen in de periode waarbij een landelijk vastgestelde, wetenschappelijke onderbouwde, aanpak nog niet beschikbaar is. Het gebruikte afwegingskader is een handreiking, opgesteld op basis praktijkervaringen en inzichten uit onderzoeken. Er vindt geen wetenschappelijk onderzoek plaats naar de mate waarin de aanpak bijdraagt aan het voorkomen van femicide en de mogelijke nadelige effecten van de aanpak. Wel wordt geleerd door evaluatie van casusaanpakken.

Het voordeel van deze mensgerichte crisisaanpak is de handelingssnelheid en dat is tegelijkertijd ook een risico. Bij het toepassen van een crisisaanpak wordt onzekerheid omarmd en wordt op basis van beschikbare informatie onder enige tijdsdruk een oordeel gevormd door vakspecialisten. De snelheid van de beoordeling kan minder zorgvuldig zijn dan wanneer langer de tijd genomen wordt voor op orde krijgen van het totale informatiebeeld én het afwegen van de aanpak. Om dit risico te verkleinen zit in de aanpak daarom een afwegingsmoment verwerkt om over te gaan naar een niet-acute aanpak.

Door de snelheid van de aanpak en de expliciete mogelijkheid om direct te escaleren naar de burgemeester, bestaat het risico dat lopende trajecten doorkruist worden of belemmerend werken voor de bestaande casusaanpak. Dit risico wordt zo veel als mogelijk gemitigeerd door vertegenwoordigers van betrokken organisaties uit te nodigen om bij te dragen aan beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming, te werken met een gezamenlijk afwegingskader waarbij iedere vertegenwoordiger zijn oordeel (en bijbehorende argumenten en overwegingen) kan delen, én door onderbouwd te besluiten waarom overgang naar een acute crisisaanpak met wel of geen bestuurlijke interventie noodzakelijk is².

Tenslotte is de beschikbaarheid van medewerkers die plaatsnemen in het kernteam een risico.

De politie en het crisisinterventieteam beschikken over een 24/7-organisatie en/of piket. Veilig Thuis en de gemeente Rijswijk hebben (nog) geen piketregeling voor rollen zoals de adviseur openbare orde en veiligheid en de procesregisseur zorg en veiligheid. Op dit moment leunt de aanpak daarom nog zwaar op verantwoordelijkheidsgevoel en betrokkenheid van ambtenaren.

Voor de toekomst is het van belang om een gezamenlijk ambitieniveau vast te stellen voor wat betreft het tijdsbestek waarbinnen het kernteam en optionele partners informatie aanleveren en eventueel bijeenkomen en dat de rollen zoals beschreven in het kernteam geborgd zijn. De ontwikkeling van een gemeentelijk crisisteam voor zowel fysieke als sociale incidenten kan een kans bieden om de mensgerichte crisisaanpak onderdeel te maken van de gemeentelijke crisisaanpak. Het gecoördineerd optreden bij specifieke gevallen van dreiging van femicide kan dan volgens dezelfde structuur als de gemeentelijke aanpak van impact door branden, ongevallen en andere verstoringen worden geborgd.

² In bijlage 2 is een uitgebreid overzicht opgenomen van risico's, genomen mitigerende maatregelen en mogelijk aanvullende maatregelen die nog verder uitgewerkt moeten worden.

3. Organisatie van de aanpak

9

3.1 Kernteam voor beeldvorming, oordeelsvorming en eerste besluiten

- Gemeente (team veiligheid, coördinatoren zorg en veiligheid als procesregisseurs, Steunpunt Rijswijk)
- Politie
- Crisisinterventieteam (CIT)
- Openbaar Ministerie (OM)
- Verslaglegger/notulist

3.2 Optionele partners

- Veilig Thuis
- Kwadraad
- Arosa
- GGD
- OM
- Woningcorporaties
- Politie Parnassia team
- Reclassering
- Jeugdbescherming/RvdK

3.3 Werkafspraken

1. Melding komt binnen via één van de partners of bij gemeente → beoordeling op zeer acuut/ direct gevaar voor personen → advies bellen met 112.
2. Melding niet zeer acuut: procesregisseur start met opbouwen informatiebeeld uit beschikbare systemen.
3. Contact leggen met partners (kernteam en optioneel) met verzoek opbouwen informatiebeeld.
4. Alle kernteampartners leveren binnen uur informatie aan procesregisseur.
5. Intake met slachtoffer/melder binnenuur coördinator zorg en veiligheid, eventueel in aanwezigheid van burgemeester.
6. Informatie wordt samengebracht in een veilig gedeeld format met daarin een feitenrelaas (waar mogelijk chronologisch weergegeven).
7. Binnen³uur komen partners digitaal of fysiek bijeen (niet hybride). Er wordt methodisch vergaderd met behulp van de BOB-agenda (bijlage 1)

³ Aan de coördinator zorg en veiligheid als procesregisseur te bepalen.

3.4 BOB

BEELDVORMING

- **Reden bijeenkomst**

Melding van slachtoffer, omgeving of organisatie.

- **Informatiebeeld**

Inbreng 'dreiging' door procesregisseur.

- **Aanvullen informatiebeeld door deelnemers**

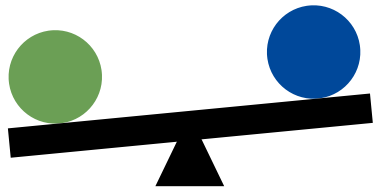
- Aanvullen van feiten.
- Aanvullen van vermoedens (geen feiten).
- Is er sprake van een trend van toenemende dreiging of geweld?
- Grootste zorg?
- Welke cruciale informatie ontbreekt?
- Raakt de casus één of meerdere gemeenten of kan de casus andere gemeenten raken?

- **Acties en maatregelen**

- Welke acties lopen al / welke maatregelen zijn al getroffen en met welk effect?
- Welke maatregelen zijn nog mogelijk onder welke voorwaarden?

Samenvatting

- ✓ Feitelijke dreiging (woorden, wapens, daden, stalking, intieme terreur e.d.)?
- ✓ Vrouw (indirect) fysiek bereikbaar voor dader?
- ✓ Kinderen, huisgenoten, naasten of afhankelijk en betrokken?
- ✓ Gevoel van de vrouw?
- ✓ Patronen in verloop van dreiging?

OORDEELSVORMING

● In beeld brengen van risicofactoren

- Samenbrengen uitkomsten risicotaxatie instrumenten m.b.t. afwegingskader risicofactoren.
- Sprake van bijzondere context?

● Oordeel per deelnemer

- Is er sprake van een zodanige dreiging dat een acute crisisaanpak noodzakelijk is?
- Wat is van doorslaggevende belang in het oordeel?

● Oordeel procesregisseur

Situatie acuut:

Mensgerichte crisisaanpak nodig:

—> volgende stappen oordeelsfase.

Situatie niet acuut:

Terug naar reguliere aanpak en procesafspraken maken:

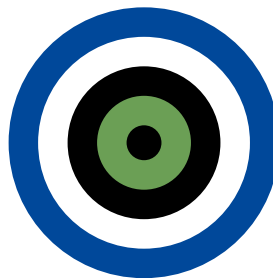
—> verder naar besluitvorming.

● Doel(en) en strategie bepalen

- Borgen directe veiligheid, wegnemen risico's, versterken, bescherming, bevorderen herstel of combinatie?
- Vrijwillig / verplichte zorg / civielrechtelijk / bestuursrechtelijk / strafrechtelijk of combinatie?

Samenvatting

- ✓ Inventariseren mogelijke maatregelen.
- ✓ Bepalen van (mogelijke) negatieve effecten van interventies en hoe deze te mitigeren.
- ✓ Bepalen noodzaak om bestuurlijk op te schalen (zie: *escalatiecriteria*).

BESLUITVORMING

● Benoemen acties (per deelnemer)

- Afgesproken acties benoemen en SMART maken (per deelnemer)
- Ontbrekende cruciale informatie ophalen.

● Bij besluit acute aanpak

- Opschaling nodig?
 - Extra kennis/expertise
 - Juridische toets
 - Extra capaciteit
 - Ondersteuning
 - Bestuurlijke aanpak
- Bepalen wanneer het team weer bijeenkomt.
- Afspraken maken over deadline aanleveren stavaza acties en nieuw informatiebeeld.
- Bepalen van signalen waarbij aanpak over kan naar niet-acute aanpak.

● Bij besluit niet-acute aanpak

- Afspraken maken hoe voortgang gemonitord /geborgd wordt.
- Bepalen van signalen waarbij aanpak over moet naar acute crisisaanpak.
- Opstellen van overdrachtsdocument voor casusregisseur.

● Communicatie-afspraken maken

- Wat moet door wie met wie via welk kanaal gecommuniceerd worden?
NB! Bgm informeren!
- In het bijzonder: opschaling naar of bespreking op bestuurlijk niveau? Zo ja,
 - Welke bestuurder heeft regie?
 - Welke bestuurders worden betrokken en vanuit welke noodzaak/bevoegdheid?

3.5 Afwegingskader risicofactoren

12

Thema	Centrale vragen/ beoordelingscriteria
Relationele dynamiek 	• Is er sprake van controle, dwang en/of poging tot verwurging? • Is er sprake van afhankelijkheid (financieel, emotioneel, juridisch, verblijfsstatus, sociale status, woonruimte)? • Is er sprake van (dreigende) scheiding, (geweld tijdens) zwangerschap? • Is er sprake van afwijzing? • Zijn er kinderen betrokken en lopen zij gevaar? • Is er sprake van aangeboren- of opvoedproblematiek? • Is er sprake van langdurige mantelzorg? • Is er sprake (geweest) van geweld? • Is er een patroon van herhaling van geweld of bedreiging en is er sprake van toename in frequentie en/of intensiteit?
Plegerprofiel 	• Wat is bekend over gedragspatronen? (Agressie/intimidatie, houding t.o.v. vrouwen, dreiging met suïcide) • Is er sprake van middelengebruik en/of verslaving(en) (middelengebruik, gokverslaving, andere verslavingen)? • Zijn er financiële zorgen? • Is er sprake van werkloosheid? • Is er eerder sprake geweest van agressie en/of intimidatie? • Is er sprake van eerdere veroordelingen waarbij (fysiek of psychisch) geweld een rol speelde? • Is persoon bekend met psychische problematiek en/of antisociaal gedrag? • Is er sprake van connectie met criminaliteit? • Heeft de persoon toegang tot wapens? • Is er een patroon van controle, jaloezie, dominantie of manipulatie? • Kan de persoon fysiek in de buurt van het slachtoffer komen of heeft hij indirect fysieke toegang tot het slachtoffer (via connecties/bekenden)? • Heeft de persoon connecties die in de buurt van het slachtoffer kunnen komen? • Weigert de persoon hulp/ontkent de persoon het gedrag? • Heeft de persoon om hulp gevraagd en deze (nog) niet gekregen?
Slachtofferprofiel 	• Leeft het slachtoffer in angst? • Wordt het slachtoffer gecontroleerd of ondervindt het slachtoffer dwang? • Is het slachtoffer in staat om de situatie en gevoelens duidelijk toe te lichten? • Heeft het slachtoffer (op meerdere plekken) melding gedaan? • Is er sprake van vermijden, aanpassen, vluchten of vechten? • Is betrokkene lichamelijk of psychisch beperkt, zwanger of sociaal geïsoleerd? • Is er sprake van middelengebruik en/of verslavingsproblematiek?
Omgevingsfactoren 	• Zijn er meldingen vanuit de burens of familie gedaan? • Hoe kijken familieleden, burens naar de situatie? Maken zij zich zorgen? Zien zij veranderingen in gedrag van het slachtoffer? • Is er sprake van sociale druk op één of beide betrokkenen (bv. vanuit culturele of religieuze achtergrond)?
Verloop zorgproces 	• Is er nog geen zorg(proces) opgestart? • Verloopt het zorgproces niet zoals het hoort? • Is er eerder zorg geweest en heeft deze hulp gezorgd voor verdere escalatie?

3.6 Escalatiecriteria voor opschaling naar bestuurlijk niveau 3.

Thema/ Signaal	Indicatie voor bestuurlijke opschaling	Mogelijke bestuurlijke maatregel/ actie	Betrokken bestuurders
Acuut fysiek gevaar	Rode vlaggen dreiging femicide (bijlage 1)	Inzet lichte bevelsbevoegdheden, bestuurlijke interventie om te zorgen voor beschermde crisisopvang	Burgemeester
Structureel geweld ondanks hulpverlening	Herhaald geweld ondanks interventies, weigering daderhulp, zorgmijding	Bestuurlijke melding en overleg driehoek en GGD/ GGZ	Burgemeester en OM in overleg met GGZ en of GGD
Weigering samenwerking	Betrokken partijen kunnen veiligheid niet borgen door verschil van inzicht of ontbreken regie	Bestuurlijke interventie door wethouder sociaal domein/ zorg evt. in samenwerking met burgemeester (inzet politie, team Veiligheid)	- Regie door wethouder sociaal domein - Afstemmen met bestuurders betrokken instanties/ organisaties
Ernstige verstoring openbare orde	Herhaald politie-ingrijpen, overlast, dreiging richting omgeving	Tijdelijk huisverbod, gebiedsverbod, contactverbod	Burgemeester en OM
Risico op femicide of zwaar lichamelijk letsel	Hoog risico-dader-profiel, escalatie, isolatie, dreiging met wapen of suïcide	Crisisberaad met Veilig Thuis + Politie + OM + burgemeester, bestuurlijke waarschuwing of huisverbod	Burgemeester, OM, GGD en/of GGZ
Schrijnende casus met systeemblindheid	Onvoldoende samenwerking hulpverleners, geen zicht op regie of verantwoordelijkheid	Bestuurlijk casusoverleg?	- Regie door wethouder sociaal domein. - Afstemmen met bestuurders van betrokken instanties/ organisaties
Medische of zorgweigering met veiligheidsrisico	Slachtoffer of dader weigert noodzakelijke hulp met gevaar voor anderen	Bestuurlijke melding aan GGD/Wvggz-route	Burgemeester
Media-aandacht of maatschappelijke onrust	Casus leidt tot publieke onrust of druk	Communicatiecoördinatie, bestuurlijk regieoverleg, vertrouwelijke crisiscommunicatie	Wethouder sociaal domein Bij OOV-verstoring i.s.m. burgemeester

Bijlage 1

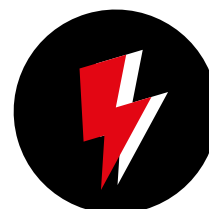
Dit overzicht is gemaakt op basis van instrumenten van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC), Veilig Thuis, de Politieacademie, en de internationale risicotaxaties DASH (Domestic Abuse, Stalking and Honour-based violence checklist) en SARA (Spousal Assault Risk Assessment).

14

Hoog-risico rode vlaggen - directe aanwijzing voor dreiging van femicide

Deze signalen worden internationaal gezien als *acute alarmsignalen* - één of meer van deze factoren verhoogt het risico op dodelijk geweld drastisch. Zodra één van deze aanwezig is, moet onmiddellijk **veiligheid en bestuurlijke regie** worden overwogen.

Rode vlag	Toelichting/ onderbouwing
Dreiging om te doden of suïcide te plegen	Mondelinge letterlijke bedreiging met dood of zelfdoding door pleger.
Toegang tot wapens of gevaarlijke middelen	Vuurwapen, mes, touw, benzine, harde voorwerpen in huis (kandelaar, pan etc.) of eerder gebruik daarvan bij dreiging of geweld.
Escalatie van fysiek geweld	Toename in frequentie of ernst: van duwen naar slaan, van slaan naar wurgen of dreigen met doden.
Wurging/ poging tot verstikking	Poging tot verwurging/verstikking is niet altijd visueel zichtbaar, maar wel een belangrijke indicator voor verdere escalatie tot femicide.
Poging slachtoffer te isoleren of ontvoeren	Afsluiten van telefoon, afnemen van vervoersmiddelen, wegnemen van financiële middelen; opsluiten in huis of meenemen tegen wil.
Stalking of controle na verbreken relatie	Herhaald contact zoeken, volgen, dreigen, posten, observeren, berichten sturen; ook via derden.
Verbreking van de relatie of aankondiging vertrek	Het moment van scheiding is het gevaarlijkste moment: 70-80% van de femicides vindt plaats kort na beëindiging van relatie.
Eerdere poging tot moord of ernstige mishandeling	Dader heeft eerder geprobeerd te wurgen, verwonden of heeft het slachtoffer zwaar letsel toegebracht.
Jaloezie, bezitsdrang of eerwraakmotieven	Sterke controlebehoefte, overtuiging dat slachtoffer 'van hem is'; soms religieus of cultureel gemotiveerde eerconcepten.
Dader psychisch instabiel en/of middelenmisbruik	Paranoïde, depressief, suïcidaal of agressief gedrag onder invloed.
Geweld tegen dieren of kinderen in gezin	Overdracht van geweldspatronen: wie anderen schade toebrengt, is vaker in staat tot femicide.

Structurele risicofactoren - patroon van macht en controle

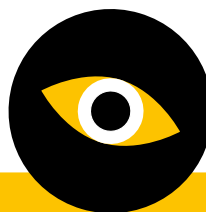
Deze factoren wijzen op een langdurig en toenemend risicoprofiel, vooral in combinatie met bovengenoemde rode vlaggen.

Risicofactor	Omschrijving
Langdurige relatie met afhankelijkheidsstructuur	Slachtoffer economisch, sociaal of juridisch afhankelijk van dader.
Herhaald politieoptreden of eerdere meldingen	Dader komt regelmatig in beeld bij politie of Veilig Thuis; patroon van terugkerend geweld.
Machtsonevenwicht/ financiële controle	Slachtoffer heeft geen eigen geld, bankpas, of werktoegang.
Schending van contact- of straatverbod	Dader overtreedt gerechtelijke maatregelen of komt bij slachtoffer ondanks verbod.
Verlieservaring dader	Recent verlies van werk, status, gezin, of dreigende uitzetting; kan leiden tot explosieve wraak.
Geen erkenning van verantwoordelijkheid	Dader bagatelliseert of geeft slachtoffer de schuld ('Zij probeerde me').
Afwezig netwerk of steunstructuur slachtoffer	Weinig contact met familie of vrienden; isolement door schaamte of dwang.
Culturele of religieuze context met een gerelateerd element	'Eerschending' door partner (bijv. scheiding, overspel, ongehoorzaamheid) wordt als dodelijke provocatie gezien.
Oude aangiftes zonder vervolging	Onbestrafte eerdere feiten kunnen dadergevoel van onaantastbaarheid versterken.

Contextuele en omgevingsindicatoren

Deze signalen worden vaak door omgeving, burens of hulpverleners opgemerkt — ze lijken subtiel, maar kunnen belangrijk zijn bij tijdige interventie.

Indicator	Signaal
Veranderd gedrag slachtoffer	Angstig, schrikachtig, afwezig, 'op eieren lopen', extreem vermijden van confrontatie.
Verlies van autonomie/ stilte na eerdere signalen	Slachtoffer zegt 'het gaat beter' maar trekt zich terug — vaak omdat dreiging groter wordt.
Familie of burens horen ruzie of geschreeuw	Terugkerende geluiden van agressie of controle, soms met excuses ('het viel mee').
Sociale media-activiteit dader	Dreigende posts, obsessieve berichtgeving of lastercampagnes online.
Verminderd contact met kinderen of school	Ouder (meestal moeder) komt minder vaak, lijkt uitgeput, ontwijkt vragen.

Bijlage 2

Juridisch & governance

- De werkwijze kan schuren met wettelijke kaders bij snelle gegevensdeling (AVG, Wpg, AMvB gegevens-uitwisseling, Wvggz/Wzd, jeugdketen), omdat er kans is op het delen van te veel of juist te weinig informatie. Daarom is de afspraak opgenomen dat advies op een hoog abstractieniveau kan worden ingebracht als inhoudelijke details niet gedeeld kunnen worden. Een vervolgstap is om werkafspraken te maken met deelnemende organisatie over welke informatie altijd gedeeld kan worden en wat redenen zijn om meer informatie te delen. Daarbij spelen grondslag, noodzaak en proportionaliteit een rol.
- Bestuurlijke opschaling als interventie (huisverbod, gebiedsverbod, maar ook niet juridische maatregelen zoals het bieden van tijdelijk onderdak elders e.d.) kan rechtsbescherming raken en later procedures frustreren. Dit risico wordt gemitigeerd door in de oordeelsvorming bewust stil te staan bij de noodzaak om bestuurlijk op te schalen en daarbij het overzicht van bestuurlijke escalatiecriteria toe te passen en na de voorgenomen besluiten een juridische toets te laten plaatsvinden.
- Rolvastheid vs. regie: onduidelijkheid wie casusregisseur is in en ná de crisisfase. Dit risico kan verkleind worden door een format te maken voor overdracht naar de casusregisseur bij besluit om over te gaan naar een niet-acute crisisaanpak.

Informatiebeveiliging & privacy

- Het uitlekken van privacygevoelige informatie is aanwezig. Dit risico kan beperkt worden door vooraf afspraken te maken over welke informatie wordt vastgelegd en gedeeld kan worden, gebruik te maken van een beveiligde omgeving om documenten te delen, per casus te bepalen welke personen toegang krijgen tot de beveiligde omgeving en vooraf in kaart te brengen welke bewaartermijnen gelden en welke archiveringsvoorschriften van toepassing zijn.

Operationeel proces

- Bij het toepassen van een crisisaanpak geldt dat onzekerheden geaccepteerd worden. De snelheid van handelen kan afbreuk doen aan de zorgvuldigheid. Er is kans op ontstaan van een tunnelvisie,

handelen op onvolledig beeld, of doorkruisen lopende trajecten. Het toepassen van methodisch vergaderen met een voorbereide vergaderagenda, waarin geborgd wordt dat nagedacht wordt over nadelige effecten van maatregelen, helpt bij het beperken van deze risico's. Een extra stap in het proces kan zijn om een extra lid aan het team toe te voegen die als tegendenker functioneert.

- De afspraak om nooit hybride te overleggen kan vertraging geven buiten kantooruren of bij regionale casuïstiek. Dit risico kan zonder maatregel geaccepteerd worden, zolang duidelijk is dat bij zeer acute situaties altijd 112 gebeld wordt.

Veiligheid & nadelige effecten

- Er is een risico op escalatie juist door afgesproken interventies of door bestuurlijke inmenging. Dit risico wordt zo veel als mogelijk gemitigeerd door te werken via de BOB-methodiek (met ingebouwde stappen voor reflectie) en noodzakelijke partners (met een specifieke informatiepositie) te laten aansluiten en door te werken met bestuurlijke escalatiecriteria.

Gelijke toegang & inclusie

- Taal/laaggeletterdheid/migratiestatus/wantrouwen in de overheid kan ertoe leiden dat bepaalde mensen minder goed de reguliere én de bijzondere bestuurlijke meldingsroute kennen en/of gebruiken. Dit risico kan beperkt worden door via diverse reguliere maatschappelijke partners en -kanalen in diverse talen informatie te verschaffen over mogelijkheden tot melden. Tegelijkertijd kan het breed bekend maken van de bijzondere bestuurlijke meldroute leiden tot misbruik van de mensgerichte crisisaanpak om voordeel te behalen en het geven van disproportionele aandacht aan een casus (er wordt casusgericht gehandeld op basis van een melding, niet gemelde situaties blijven uit beeld). Dit laatste risico kan beperkt worden door het toepassen van de BOB-methodiek. Het gebruik van gecertificeerde tolken bij gesprekken dat het risico op verkeerd begrijpen en niet goed onder woorden kunnen brengen van de situatie beperkten.

Financiën, capaciteit en bekwaamheid

- De aanpak is nog niet geborgd bijvoorbeeld door afspraken te maken over financiering, beschikbare capaciteit en minimale eisen aan vertegenwoordigers die aansluiten bij het crisisonderzoek. Bij dit risico moet gemeld worden dat juist het ontbreken van deze afspraken en de borging van het onderwerp in meerjaren(veiligheids)plannen van betrokken organisaties heeft geleid tot ontwikkeling van de mensgerichte crisisaanpak. De aanpak valt of staat met het nemen van verantwoordelijkheid van organisaties om ook zonder deze afspraak bij te dragen aan de mensgerichte crisisaanpak. Weerstand kan mogelijk beperkt worden door in de tussentijd te bouwen aan structurele borging van het onderwerp in plannen en door de oprichting van de lokale kamer.
- Er is nog geen sprake van piketregeling op het gebied van openbare orde en veiligheid en zorg en veiligheid. Dit heeft als risico dat relevante gemeentelijke functionarissen niet beschikbaar zijn die wel een rol hebben in de aanpak. Bovendien is het risico dat een zeer beperkt aantal medewerkers een hoge druk ervaart om bereikbaar en beschikbaar te zijn. Dit risico bestaat al langer. Door hoge mate van verantwoordelijkheidsgevoel bij enkele gemeentelijke medewerkers wordt de aanpak altijd opgestart. In de toekomst kan de organisatie beter geborgd worden door voldoende medewerkers op te leiden om bezetting van de gemeentelijke rollen in het kernteam 7 dagen per week te borgen. Ook is verkenning van de mogelijkheid om de aanpak onder te brengen bij het gemeentelijk crisisteam een optie.

Keten-afstemming & bovenlokale situaties

- Een casus kan ook effecten hebben of ingrepen noodzakelijk maken buiten de gemeentegrens van Rijswijk. Dit kan gevolgen hebben voor het betrekken van andere bevoegde bestuurders. De noodzaak tot bovenlokaal samenwerken kan leiden tot vertraging in het handelen, dataverlies en jurisdictie-gaten. Op dit moment voorziet de aanpak nog niet in beperkende maatregelen op dit vlak. Dit benadrukt echter wel de noodzaak tot een landelijk protocol, waarin ook de bovenlokale samenwerking uitgewerkt is.

Bijlage 3

18

Crisisinterventieteam

- Eerdere beoordelingen (geen inhoudelijke informatie)
- Huidige beoordeling risico op ontremming/ontregeling (risico-inschatting, geen inhoudelijke informatie)
- Omgevingsinformatie (woon-omgeving, sociaal netwerk/steun, toegang tot slachtoffer en pleger)

Woningcorporatie(s)

- Overlastmeldingen
- Signalen medewerkers
- Schademeldingen in woning
- Verzoeken tot overplaatsing
- Urgentieverzoeken

Reclassering

- Toezichtinformatie
- Risicotaxatie
- Naleving voorwaarden
- Beeld van effect van gedrags-beïnvloedingstrajecten

Partner civielrecht (rechtshulp??)

- Inbreng kennis over civiel-rechtelijke mogelijkheden

GGD

- Medische situatie
- Psychische gesteldheid
- Verslavingszorg of middelen-gebruik
- Leefstijl en sociaal functioneren
- Kind- of gezinsgerelateerde informatie
- Acute medische nood/ risico op letsel

Veilig thuis

- Eerdere meldingen
- Risicotaxaties
- Veiligheidstaxatie
- Melding van professionals of omgeving van vrouw.
- Triagebeslissingen (en onderbouwing)
- Signalen vanuit vrouwenopvang
- Kindveiligheidsinformatie

GGZ

- Psychische diagnostiek en voorgeschiedenis
- Behandelgeschiedenis
- Risicotaxatie en zorgsignalering
- Crisisinterventies en behandel-contacten
- Gebruik middelen
- Sociaal functioneren
- Info over zorgmachtigingen
- Signalen uit multioverleg

Politie

- Incidentmeldingen (ook vanuit buren, familie)
- Mutaties (vanuit slachtoffer, pleger en omgeving!)
- Aangiften
- Huiselijk geweld registraties
- Wapendata
- Gepleegde relevante strafbare feiten door pleger
- Schending van verboden
- Meldingen van stalking

Gemeente

- Meldingen veiligheid (buren-overlast, signalen van criminaliteit)
- Informatie vanuit sociaal domein (maatschappelijk ondersteuning, zorgtoewijzing)
- Eerdere huisverboden
- Multiprobleemcasuïstiek?
- Informatie wijkteams/BOA's
- Opgelegde PIJ-maatregel

Jeugdbescherming/RvdK

- Risico's voor kinderen.
- Gezinsdynamiek
- Eerdere (beschermings-) maatregelen

Bedreigde persoon

- Is er sprake van angst?
- Is er sprake van afhankelijkheid (economisch, onderdak, emotioneel)?
- Is er sprake van sociaal isolement?
- Zijn er kinderen betrokken?
- Is er eerder sprake geweest van (dreiging met) geweld?
- Is er sprake van (dreigend) geweld tegen kinderen?

Arosa

- Beeld van slachtoffer
- Veiligheidstaxatie
- Incidenten in of nabij opvang
- Behoeftte aan beveiliging
- Hulpverleningsplan

Brede toegang

- Inbreng van brede uitvraag van situatie van betrokkenen (wonen, werk, relaties, gezondheid, veiligheid)

Openbaar Ministerie

- Strafdossier
- Sepotbeleid
- Reclasseringsrapportages
- Gedragsaanwijzingen
- Contactverboden
- Gebiedsverboden
- Overtreding van verboden
- Eerdere relevante veroordelingen

Extra partner...

- ...
- ...
- ...

Rijswijk

www.rijswijk.nl